

Veiligheid is ook een commercieel belang

Het is hoog tijd dat veiligheid als essentieel wordt gezien in de bouw, want ongelukken zijn niet normaal! We zien het veel: zodra ergens iets misgaat, worden andere partijen snel als schuldigen aangewezen. Dat moet anders, vinden Egbert Vennik, directeur/aandeelhouder van Tagpoint Training uit Rotterdam, en Pieter Bindt, Buitengewoon Raadslid van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV). Ze leggen niet alleen de vinger op de zere plek, maar dragen ook oplossingen aan vanuit het credo: veiligheid is ook een commercieel belang.

TEKST EN BEELD PIETER DE MOS

Opvallend zijn twee elkaar tegensprekende statistieken. Volgens CBS en inspectie SZW is de bouwbranche degene met de meeste (dodelijke) ongelukken en is dat al jaren achtereen zo. Bouwend Nederland vindt dit onaanvaardbaar en zegt te streven naar nul doden. Recent CBS-onderzoek toont echter aan dat de individuele bouwvakker vindt dat er al genoeg aan veiligheid wordt gedaan en de bouwplaats veilig genoeg is. Kortom, we zien een grote tegenstelling, die een groot probleem verhult, namelijk: de aandacht van de top vertaalt zich niet naar de uitvoerders op de bouwplaats en de statistiek verbetert niet, terwijl ongelukken indringende gevolgen hebben voor de slachtoffers, hun familie en hun omgeving. Ze zijn ook niet goed voor het imago van de bouw en kosten bouwbedrijven heel veel geld aan onnodig ziekteverzuim.

Van schuld- naar leercultuur

Pieter Bindt wijst op de duidelijke conclusies uit het OvV-onderzoeksrapport naar de ingestorte parkeergarage op vliegveld Eindhoven. Een daarvan is, dat de bouw een schuldcultuur heeft in plaats van een leercultuur. Bindt: "Dat moet veranderen. Egbert heeft groot gelijk als hij zegt dat veiligheid een commercieel belang in zich draagt. Een aanbeveling uit het rapport aan opdrachtgevers en opdrachtnemers is dan ook om veiligheid te betrekken in de aanbesteding." "Wat er nu gaat gebeuren," voorspelt Egbert Vennik, "is dat bij het Rijksvastgoedbedrijf en bij grote private opdrachtgevers zoals Dura Vermeer, veiligheid veel zwaarder gaat wegen als meetpunt om in de aanbesteding te mogen meedraaien. De vrijblijvendheid van veiligheid gaat verdwijnen: veiligheid wordt commercieel."

Niet blijven weggijken

Bindt gaat verder: "De OvV concludeerde dat de instorting voortkwam uit een ontwerpkeuze waarvan de consequenties niet werden onderkend. Verantwoordelijkheden waren onduidelijk, tegenspraak was niet georganiseerd en van andere voorvallen werd niet geleerd." Logisch dat de OvV dan de conclusie trekt dat de bouwsector er niet in slaagt om veiligheidsrisico's van bouwprojecten structureel goed te beheersen. Bindt zag hetzelfde bij zijn oude werkgever Defensie. Daar is nu een strategie, structuur, systeem- en cultuurverandering in gang gezet, nadat diverse affaires in de publiciteit kwamen. Vaak wordt gezegd dat veiligheid verbeteren in de bouw moeilijk is door de veelheid aan partijen op de bouwplaats. Maar 'moeilijk' mag geen reden zijn om niets te doen. Veiligheid

verbetert als je die niet alleen top down, maar zeker in de bouw ook bottom up aanpakt.

Harde leerschool

Egbert Vennik was onder andere bestuurder bij Van Gansewinkel (inmiddels Renewi). Twee dodelijke bedrijfsongevallen maakten enorme indruk op hem. "Toch vond de overheid dat in ons bedrijf de veiligheid op regel- en kennisniveau goed was georganiseerd. En dat is nu precies wat er steeds misgaat in de bouw: er is een groot verschil tussen kennis en gedrag, maar er is ook sprake van een gebrek aan eigen verantwoordelijkheid."

Oplossingsrichting

Vennik ziet ook een duidelijke oplossingsrichting: in zijn tijd waren er heel wat 'cowboys' in de recyclingsector, bedrijven die het niet zo nauw namen met de regelgeving en daardoor grote milieurisico's namen. Doordat de (lagere) overheid strakkere afspraken ging maken met de sector en een milieuparagraaf meenam in alle aanbestedingen, kregen alleen nog serieuze bedrijven die gegund. Dat leidde vrij snel tot minder milieuschandalen en betere werkomstandigheden. Vennik: "Niet meer mee mogen doen, dat schudde de bedrijven wel wakker! Dat staat nu dus ook te gebeuren in de bouw!"

Hoe veiliger laten werken?

Natuurlijk vroeg Vennik zich af, hoe hij werknemers veiliger kon laten werken. "Daarom heb ik samen met investeringsfonds Rotterdam Port Fund in 2017 in Tagpoint Training geïnvesteerd. Een product dat sinds 2015 is ontwikkeld door de Rotterdamse ondernemer Jan Storm. Tagpoint is een door psychologen bedacht programma. Het maakt gebruik van leer technieken zoals e-learning en serious gaming verhaallijnen, technieken die aansluiten bij de

Veiligheid verbetert als je die niet alleen top down, maar zeker in de bouw ook bottom up aanpakt.

doelgroep. Het zorgt ervoor, dat werknemers in de dagelijkse werkpraktijk gevaarlijke situaties (weer) gaan herkennen, die op zichzelf betrekken en vervolgens hun gedrag aanpassen." Daarnaast hebben professionals in de bouw niet bepaald heimwee naar hun studieboeken: "Vroeger ging leren in de bouw klassikaal, maar dat is niet zo doeltreffend en kosten-efficiënt gebleken als individuele leermodules."

Wie meer wil weten kijkt op: www.tagpointtraining.com.

Pieter Bindt

Functie: Buitengewoon Raadslid Onderzoeksraad voor Veiligheid

Leeftijd: 59 jaar

Persoonlijke wens voor 2019?

"Dat aandacht voor veiligheid wordt gezien als competitief voordeel, open wordt besproken door en tussen alle lagen van organisaties en dat van voorvallen steeds wordt geleerd. Het kan en moet veiliger."

Egbert Vennik

Functie: Directeur / aandeelhouder Tagpoint Training

Leeftijd: 55 jaar

Persoonlijke wens voor 2019?

"Dat veiligheid het punt wordt waarop bouwbedrijven zich onderscheiden t.o.v. hun concurrenten en dat aanbesteders recht in de leer blijven en louter werken met bedrijven die aantoonbaar veilig werken."

